

ÖĞRETMEN ADAYLARININ HAZIRLADIKLARI PERFORMANSA DAYALI DEĞERLENDİRME MATERYALLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN VE DEĞERLENDİRMELERİNİN İNCELENMESİ

THE STUDY OF TEACHER CANDIDATES' VIEWS AND SELF ASSESSMENTS ABOUT THEIR PERFORMANCE BASED MATERIALS

Doç. Dr. Tuğba YANPAR YELKEN, Yrd. Doç. Dr. Devrim ALICI
Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
tyanpar@yahoo.com, devrimozdemir@mersin.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi kapsamında hazırladıkları materyallere ilişkin görüşlerini belirlemek ve öğretmen adayları ve dersin sorumlusu tarafından bu materyallerle ilgili yapılan değerlendirmeleri karşılıklı olarak incelemektir. Araştırmaya, 62 öğretmen adayı katılmıştır. Adaylar, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü (birinci ve ikinci öğretim) üçüncü sınıfta okuyan öğrencilerdir. Analiz sonuçları, öğretmen adaylarının kendi çalışmalarını değerlendirmeleri ile ders sorumlusunun öğretmen adaylarının çalışmalarını değerlendirmeleri arasında fark olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının kendi performanslarını değerlendirmeleri, öğretim elemanının yaptığı değerlendirmelerden daha yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adaylarının eğitimi, materyal geliştirme, performansa dayalı değerlendirme

ABSTRACT

The purpose of this research was to examine the teacher candidates' views for the materials developed in the course of instructional technologies and material design, and to compare the teacher candidates' and the instructors' assessments for these materials. 62 teacher candidates participated in the study. They were the third grade students in Mersin University, Faculty of Education, Department of ELT (day and evening classes). The results of the analysis point to a significant difference between the teacher candidates' self assessment of their materials and the instructors' assessment of the teacher candidates' materials. The teacher candidates' assessment of their own performance was found to be higher than the instructor's assessment.

Keywords: Instruction of teacher candidates, materials development, performance based assessment

GİRİŞ

Değerlendirme, eğitim ve öğretim etkinliklerinin en önemli öğelerinden biridir. Öğrenciler ve öğretim programları hakkındaki değerlendirmeler, bu değerlendirmelerin yapılmasını sağlayan ölçme çalışmalarının niteliğine bağlıdır. Tynjala (1998, s.173) değerlendirmenin, öğrencinin çalışılan konuya ilişkin neler hatırlayabildiğini ortaya çıkarmak değil, öğrencinin davranışlarında meydana gelen olumlu ve etkin gelişmeleri ortaya çıkarmak amacıyla yapılması gerektiğini ifade etmektedir.

Oluşturmacı yaklaşımda, değerlendirme süreçle iç içedir ve öğrencilerdeki niteliksel değişimi gözlemek amaçtır. Bu yaklaşımda, biliş bilgisi (metacognition) ve yansıtıcı aktiviteler (öğrenci çalışmaları) önemlidir (Yanpar, 2001). Bu nedenle, MEB'in uygulamaya koyduğu yeni öğretim programlarında, çoktan seçmeli testler, doğru yanlış testleri, kısa cevaplı testler, uzun cevaplı testler gibi ölçme ve değerlendirme uygulamaları devam etmekle birlikte, öğrencilerin öğrenme süreçlerini de içine alan diğer performansa dayalı ölçme ve değerlendirme uygulamaları ön plana çıkmıştır (Türnüklü, 2003). Çoktan seçmeli, doğru-yanlış, kısa cevaplı testler gibi ölçme değerlendirme uygulamaları incelendiğinde, ürüne dayalı olarak not verme çalışmalarının ağırlıkta olduğu; projelerin, seçki dosyalarının vb. ise sürece dayalı değerlendirmeyi de kapsadığı görülmektedir. Bu tür performans değerlendirme etkinlikleri, anlık ölçümler yapmak yerine daha çok sürece yönelik ölçümler elde edilecek biçimde düzenlenmekte; çoklu değerlendirme materyalleri kullanılarak her öğrenene kendini gösterme şansı verilmektedir. Bu yönüyle değerlendirme, öğrencilerin neyi bilmediklerini değil, neyi bildiklerini, hangi alanlarda beceri sahibi olduklarını ortaya koymayı amaçlayan bir öge durumundadır. Bu anlamda yapılan performansa dayalı değerlendirmelerde, becerileri ve bilgileri değerlendirmede testler ya da surveyler yerine öğrenci etkinliklerini kullanılmaktadır (Palomba ve ark., 2000; Henson, 2001; Smith, 2003). Bir diğer ifadeyle, performans değerlendirme, öğrencilerin bilgi veya becerilerini göstermek için bir cevap veya ürün oluşturmasını gerektiren bir test yöntemi (Herman, 2001; Roeber 2002; Quenemoen, Thompson&Thurlow 2003;) olarak tanımlanmaktadır. Performans değerlendirmeler şu kategorilerden herhangi birini içerebilir

(Herman, 2001): Açık uçlu veya yapılandırılmış cevap maddeleri, Performansa dayalı maddeler ya da olaylar, Proje ve deneyler ve Seçki Dosyaları.

Anderson (1998), geleneksel değerlendirme ile performans dayalı değerlendirme yaklaşımlarını karşılaştırmış ve bu yaklaşımların özelliklerini aşağıdaki şekilde özetlemiştir:

	Geleneksel Değerlendirme	Performansa Dayalı Değerlendirme
Bilgi:	Evrensel değerlendirme	Çoklu bilgi
Öğrenme:	Pasif öğrenme ağırlıktadır	Aktif öğrenme ağırlıktadır
Süreç	Süreç üründen ayrılır	Süreç ve ürün vurgulanır
Odak	Bilginin parçaları ayrılmıştır	Keşif üzerine odaklanır
Amaç	Öğrenmeyi kanıtlamaktır	Öğrenmeyi kolaylaştırmaktır
yetenekler	Bilişsel beceriler, duyuşsal ve devinişsel yeteneklerden ayrılır	Bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yetenekler arasında bağlantılar kurulur
Değerlendirme	Objektiftir	Subjektiftir
Güç ve kontrol	Hiyerarşik model	Paylaşılmış model
Bireysel ve işbirlikli süreçler	Bireysel süreçlerle öğrenme sağlanır	İşbirlikli süreçlerle öğrenme sağlanır

Bu çalışma, yeni programa göre öğretmen adaylarının yetişmesinde gerekli öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden olan Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinde gerçekleştirilmiştir. Materyal, genel olarak hedefleri gerçekleştirmek amacıyla yapılan ders sunum içerikleridir (Yanpar 2003). Sürece dayalı değerlendirme olabilmesi için, süreç içinde öğrenenler tarafından hazırlanan materyaller önemlidir. Performans değerlendirme kapsamında yapılan çalışmalar, aynı zamanda ders materyallerini de oluştururlar.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, İngilizce öğretmeni adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi kapsamında hazırladıkları materyallere ilişkin görüşlerini incelemek ve kendi performanslarına ilişkin değerlendirmelerle ders sorumlusunun yaptığı değerlendirmeleri karşılaştırmaktır.

Öğretmen adayları için Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi her alanda önemlidir. Bu ders tüm eğitim fakültelerinde okutulan bir eğitim dersidir. Teori ve uygulamanın iç içe olduğu bir derstir. İçeriğine bakıldığında temel kavramlar, öğretim teknolojilerinin özellikleri, öğretim sürecindeki yeri, iki boyutlu ve üç boyutlu materyaller geliştirilmesi, eğitim yazılımlarının incelenmesi, eğitim materyallerini değerlendirme, internet ve uzaktan eğitim konularından oluşmaktadır. Bu anlamda öğretmen adaylarının sürekli aktif olması gereken bir derstir. Öğretmen adayları bu derste süreç içinde kullanılacak gerek öğrenme gerekse değerlendirme amaçlı materyalleri hazırlamayı öğrenmektedirler. Aynı zamanda öğretim teknolojileri bütünlüğünü anlayacak teorik ve uygulamalı bir eğitim almaktadırlar. Bu çalışmada etkinlik merkezli ve öğretmen adaylarının çoklu tamamlayıcı materyaller hazırladıkları bir derste öğretmen adayı ve öğretim üyesi değerlendirmelerini kapsamaktadır.

Bu çalışmada öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersinde İngilizce öğretmeni adaylarına süreci dikkate alan performansa dayalı değerlendirme ve materyal oluşturma tanıtılmış, örnekleri gösterilmiş ve kendilerinin hazırlamaları istenmiştir. Projeler, ödevler, seçki dosyaları vb. yardımıyla yapılan performansa dayalı değerlendirme, üzerinde son yıllarda önemle üzerinde durulan bir konudur. Ancak, öğretmenlerin bu tür performansa dayalı değerlendirme çalışmalarını benimsemeleri ve uygulamaları zaman alacaktır. Bu anlamda çalışmanın, kavramsal algılama ve değişim açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bunun yanında, öğretmen yetiştirme programlarında merkezi bir ders olan öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi için uygulama örneklerini ve değerlendirme kriterlerini içermesi bakımından, gerek bu dersi veren öğretim elemanları gerekse öğretmen adayları ve öğretmenler için yol gösterici bir çalışma olduğu düşünülmektedir.

Araştırma Soruları

1. Öğretmen adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi kapsamında hazırladıkları materyaller ile ilgili görüşleri nelerdir?
2. Powerpoint sunusu hazırlama, web sitesi hazırlama ve elle hazırlanan materyal ve sunumu çalışmaları için, öğretim elemanının yaptığı puanlamalar ile adayların yaptıkları puanlamalar manidar bir farklılık göstermekte midir?

3. Öğretmen adaylarının yaptıkları çalışmalarda güçlü ve zayıf buldukları yönleri ile ilgili düşünceleri nelerdir?

YÖNTEM

Katılımcılar

Araştırmaya, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği birinci ve ikinci öğretim programlarının üçüncü sınıflarında okuyan 62 öğretmen adayı katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersinde Yaptıkları Çalışmalara İlişkin Düşünceler Anketi. Bu ankette, öğretmen adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi kapsamında yapmış olduğu çalışma başlıkları maddeler halinde verilmiş ve bu çalışmalarla ilgili düşünce ve duygularını ortaya koymalarını sağlayacak bazı sorular sorulmuştur. Bu sorular, yapmaktan en çok keyif aldıkları çalışma, en yararlı olduğunu düşündükleri çalışma, en az keyif aldıkları çalışma ve herhangi bir yararı olduğunu düşünmedikleri çalışmanın hangileri olduğunu, başka ne tür çalışmalar yapmak istediklerini, aldıkları dersin öğretmenlik mesleğine katkısı ve öğretimde materyal kullanımının öğretmenlik mesleğine katkısı konusundaki düşüncelerini ortaya koyacak niteliktedir.

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersindeki Uygulamaları Değerlendirme Formu. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersinin başında, araştırmacılar tarafından öğretim teknolojileri, materyal tasarımı ve geliştirme konusunda hazırlanan çeşitli kaynaklar incelenmiş (Heinich ve diğ. 2002, Yanpar 2006, Yalın 2003) ve ders kapsamında yapılacak çalışmalar belirlenmiştir. Bir sonraki aşamada, belirlenen çalışmaları değerlendirme kriterleri ortaya konmuş ve bu kriterleri içeren bir değerlendirme formu oluşturulmuştur. Bu form, dersi yürüten öğretim elemanının, öğretmen adaylarının ders kapsamındaki çalışmalarını değerlendirmek amacıyla kullandığı formdur. Aynı formun bir başka versiyonu adaylara da verilmiş ve adayların bu formda yer alan ölçütleri dikkate alarak kendi çalışmalarını puanlamaları istenmiştir. Değerlendirme formu 4 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde powerpoint sunusunun; ikinci bölümde web sitesi tasarımının; üçüncü bölümde elle yapılan materyal ve sunumunun değerlendirme ölçütleri bulunmaktadır. Son bölüm ise, her çalışma için öğretmen adaylarının kendi güçlü ve zayıf yönlerini eleştirdikleri genel değerlendirme bölümünden oluşmaktadır. Değerlendirme formunda yer alan ilk üç bölümde ölçütler her bölüm için 100 puan üzerinden olacak biçimde düzenlenmiştir. Öğretmen adaylarının 4. bölüme verdikleri cevaplara herhangi bir puanlama yapılmamış, bu bölümdeki cevaplar nitel olarak incelenmiştir.

İşlem

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi, bu araştırmayı gerçekleştiren araştırmacılarından birinin sorumluluğunda verilen bir derstir. Ders, etkinlik merkezli yaklaşımla işlenmektedir. Adaylar, her hafta farklı etkinlikler yaparak dosyalarına koymuşlardır. Yapılan ilk etkinlikte adaylardan ders kapsamındaki temel bazı kavramları incelemeleri ve kavramlar arasındaki ilişkiyi analiz ederek bir yorum yazısı hazırlamaları istenmiştir. Daha sonra Yeni MEB Programı ile ilgili etkinlik ve materyal örneklerinin incelemesi yapılmıştır. Her aday programda yer alan bir etkinliği ve materyalini incelemiş ve açıklamıştır. Üçüncü çalışma, yeni bir etkinlik tasarlama çalışması olarak planlanmıştır. Bu çalışmada öğretmen adayları yeni ve özgün bir ders etkinliğini İngilizce dersi için hazırlamışlardır. Öğretmen Yetiştirme Programının eleştirilmesi, adaylar tarafından yapılan bir diğer bir etkinliktir. Öğretmen adayları materyal hazırlama ve tasarım ilkeleri konusunda teorik ve uygulamalı olarak ilkeleri öğrendikten sonra iki boyutlu materyal hazırlama çalışmaları yapmışlardır. Bu çalışmalar, asetat hazırlama, çalışma yaprağı oluşturma, bulmaca ve kavram haritasını oluşturmayı içeren iki boyutlu çalışmalarıdır. İki boyutlu çalışmalardan sonra öğretmen adayları üç boyutlu çalışma yapmışlar, model vb. hazırlamışlardır. Elle materyal tasarımı hazırlama çalışması yapıldıktan sonra materyal üretilmiş ve bu materyaller adaylar tarafından sınıfa sunulmuştur. Adaylar elle yapılan çalışmalardan sonra, bilgisayar temelli materyaller hazırlamışlar, bu çalışma kapsamında ise powerpoint sunusu hazırlama ve web sitesi oluşturma etkinliklerini gerçekleştirmişlerdir. Bütün çalışmalar sınıfta sunulmuş ve tartışılmış, öğretmen adaylarının birbiriyle etkileşimde bulunması sağlanmaya çalışılmıştır. Dersin bitiminde adaylara daha önce araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersindeki Uygulamaları

Değerlendirme Formu verilmiş ve adaylardan, yaptıkları tüm çalışmalarını bu formda yer alan ölçütlere göre puanlamaları istenmiştir. Öğretmen adaylarının çalışmaları dersin öğretim elemanı tarafından da, aynı değerlendirme formu kullanılarak puanlanmıştır. Bir sonraki aşamada, adaylara Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersinde Yapılan Uygulamalara İlişkin Düşünceler Anketi verilmiş ve adaylardan ders hakkındaki duygu ve düşüncelerini, ankette yer alan soruları dikkate alarak yazmaları istenmiştir. Adaylardan ve dersin öğretim elemanının yaptığı puanlamalardan elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve araştırma soruları kapsamında uygun istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

Öğretmen adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi kapsamında yaptıkları çalışmalarla ilgili görüşlerine yönelik bulgular

Tablo 1’de, birinci ve ikinci öğretimde okuyan öğretmen adaylarının , Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi kapsamında yapmaktan *en çok* keyif aldığı çalışmaya ilişkin frekans ve yüzdeler yer almaktadır. Tablo 1’e göre, 62 adayın 35.5’i (22 aday) elle yapılan materyalin sunumu çalışmasından en fazla keyif aldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının 24.2’si (15 aday) powerpoint sunusu hazırlama çalışmasından en çok keyif aldığını ifade ederken, 9.7’si de (6 aday) elle materyal tasarısı hazırlamaktan en fazla keyif aldığını belirtmiştir. Yeni MEB Programı ile ilgili etkinlik ve materyal örneklerinin incelenmesi çalışmasını hiçbir aday keyif alınan ilk çalışma olarak işaretlenmediğinden, tabloda bu etkinliğe ilişkin bilgiye yer verilmemiştir. Tablo 1’de birinci ve ikinci öğretimde okuyan öğretmen adaylarının yapmaktan en fazla keyif aldıkları çalışmalar ayrı ayrı incelendiğinde, elle yapılan materyal sunumunun yine her iki gruptaki adaylar için en çok keyif alınan çalışma olduğu; ikinci sırada yine powerpoint sunusu hazırlama çalışmasının yer aldığı gözlenmektedir. Üçüncü sırada ise, birinci öğretimdeki öğretmen adaylarının 10.7’sinin (3 aday) kavram haritası hazırlamaktan keyif alırken, ikinci öğretimdeki öğretmen adaylarının 11.8’inin (4 aday) ise yine elle materyal tasarısı hazırlama çalışmasından keyif aldığı gözlenmektedir.

Tablo 1. Birinci ve İkinci Öğretimde Okuyan Öğretmen Adaylarının, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersi Kapsamında Yapmaktan *En Çok* Keyif Aldığı Çalışmaların Dağılımı

ÇALIŞMALAR		PROGRAM		Toplam
		I. Öğretim	II. Öğretim	
Elle yapılan materyal ve sunumu	f	9	13	22
	%f	32.1	38.2	35.5
Powerpoint sunusu hazırlama	f	8	7	15
	%f	28.6	20.6	24.2
Elle materyal tasarısı hazırlama	f	2	4	6
	%f	7.1	11.8	9.7
Kavram haritası hazırlama	f	3	2	5
	%f	10.7	5.9	8.1
Çalışma yaprağı oluşturma	f	1	2	3
	%f	3.6	5.9	4.8
Web sitesi hazırlama	f	2	1	3
	%f	7.1	2.9	4.8
Öğretmen Yetiştirme Programının Eleştirilmesi	f	1	2	3
	%f	3.6	5.9	4.8
Yeni bir etkinlik tasarlama	f	0	2	2
	%f	0.0	5.9	3.2
Asetat oluşturma	f	2	0	2
	%f	7.1	0.0	3.2
Bulmaca hazırlama	f	0	1	1
	%f	0.0	2.9	1.6
Toplam	f	28	34	62
	%f	100.0	100.0	100.0

Elle hazırlanan materyalin üç boyutlu olması, çok fazla çaba ve zaman gerektirmesi nedeniyle öğretmen adayları ortaya çıkardıkları materyalleri fazlası ile sahiplenmişlerdir. Öğretmen adaylarının derste öğrendikleri materyal hazırlama ve tasarım İlkelerine genelde uydukları değerlendirme sonuçlarında da görülmektedir. Öğrenenlerin tamamen aktif olması dersteki başarıyı ve özgüveni arttırmış olabilir. Bu durumda duyuşsal olarak öğretmen adaylarının keyif almalarını sağlamıştır denilebilir. Powerpoint sunusu hazırlama konusunda öğretmen adayları ön bilgiye sahiptir. Bu derste de daha iyi nasıl hazırlanabileceğini öğrendiklerinden ve daha nitelikli sunular oluşturduklarından keyif almış olabilirler.

Birinci ve ikinci öğretimde okuyan öğretmen adaylarının ders kapsamında yapmaktan *en az* keyif aldığı çalışmalara ilişkin dağılım Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde, 62 adayın yarısı öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme konusundaki temel kavramların incelenmesi çalışmasından en az keyif aldıklarını belirtmişlerdir. Bu sıralamayı %19.4 ile web sitesi hazırlama, %8.1 ile yeni MEB Programı ile ilgili etkinlik ve materyal örneklerinin incelenmesi çalışmaları izlemektedir. Elle yapılan materyal ve sunumu çalışmasından en az keyif aldığını belirten hiçbir aday bulunmamaktadır. Tablo 2’de birinci ve ikinci öğretimde okuyan öğretmen adaylarının yapmaktan en az keyif aldıkları çalışmalar ayrı olarak incelendiğinde, her iki grupta da en az keyif alınan çalışmanın grubun geneline ilişkin belirlenen çalışmalarla aynı olduğu gözlenmektedir. Derste işlenen kavramlarla ilgili kısımlar öğretim teknolojisinin teorik boyutu ile ilgilidir. Öğretmen adayları bu derste daha çok materyal hazırlamayı benimsemişlerdir. Bu nedenle teorik kısımlar en az keyif aldıkları çalışmalar olmuş olabilir.

Tablo 2. Birinci ve İkinci Öğretimde Okuyan Öğretmen Adaylarının , Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersi Kapsamında Yapmaktan *En Az* Keyif Aldığı Çalışmaların Dağılımı

ÇALIŞMALAR		PROGRAM		Toplam
		I. Öğretim	II. Öğretim	
Temel kavramların incelenmesi	f	16	15	31
	%f	57.1	44.1	50.0
Web sitesi hazırlama	f	5	7	12
	%f	17.9	20.6	19.4
Yeni MEB Programı ile ilgili etkinlik ve materyal örneklerinin incelenmesi	f	2	3	5
	%f	7.1	8.8	8.1
Bulmaca hazırlama	f	1	2	3
	%f	3.6	5.9	4.8
Yeni bir etkinlik tasarlama	f	2	0	2
	%f	7.1	0.0	3.2
Asetat oluşturma	f	1	1	2
	%f	3.6	2.9	3.2
Kavram haritası hazırlama	f	0	2	2
	%f	0.0	5.9	3.2
Powerpoint sunusu hazırlama	f	1	1	2
	%f	3.6	2.9	3.2
Öğretmen Yetiştirme Programının Eleştirilmesi	f	0	1	1
	%f	0.0	2.9	1.6
Çalışma yaprağı oluşturma	f	0	1	1
	%f	0.0	2.9	1.6
Elle materyal tasarısı hazırlama	f	0	1	1
	%f	0.0	2.9	1.6
Toplam	f	28	34	62
	%f	100,0	100,0	100,0

Birinci ve ikinci öğretimde okuyan öğretmen adaylarının *en yararlı* olduğunu düşündükleri çalışmalara ilişkin dağılım Tablo 3'te verilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde, öğretmen adaylarının en çok keyif aldıkları çalışmalar arasında yer almayan; en az keyif aldıkları çalışmalar arasında da üçüncü sırada gözlenen yeni MEB Programı ile ilgili etkinlik ve materyal örneklerinin incelenmesi ile ilgili çalışmanın, adaya göre en yararlı çalışma olarak değerlendirildiği (%17.7) gözlenmektedir. Bu çalışmayı, yeni bir etkinlik tasarlama (16.1) ve elle yapılan materyal ve sunumu çalışması ile powerpoint sunusu hazırlama çalışmaları (%14.5) izlemektedir.

Öğretmen adaylarının ders kapsamında en yararlı olduğunu düşündükleri çalışmalar birinci ve ikinci öğretim düzeyinde incelendiğinde, birinci öğretim öğretmen adaylarının in powerpoint sunusu hazırlamayı en yararlı çalışma olarak görürken (%25.0), ikinci öğretim öğretmen adaylarının in ise yeni MEB Programı ile ilgili etkinlik ve materyal örneklerinin incelenmesi ile ilgili çalışmayı en yararlı çalışma olarak gördükleri (%17.6) gözlenmektedir.

Günümüzde her kesimde sunum teknikleri önemli bir konudur. Bilgisayarın hayatımızda vazgeçilmez olduğu günümüzde sunum yaparken en fazla kullanılan materyal powerpoint sunusudur. Bu nedenle iyi bir sununun özellikleri bu derste uygulamalı ve tartışarak öğrenildiğinden öğretmen adayları tarafından önemli ve yararlı görülmüş olabilir. Diğer taraftan Ülkemizde 2004 yılından beri yeni MEB programı uygulanmaktadır. Bu durumda öğretmen adayları bu programı öğrenmeye ihtiyaç duymaktadır. Konunun güncel olması, işlerine yarayacak olması nedeniyle öğretmen adayları en yararlı çalışma olarak görmüş olabilirler.

Tablo 3. Birinci ve İkinci Öğretimde Okuyan Öğretmen Adaylarının , Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersi Kapsamında *En Yararlı* Olduğunu Düşündükleri Çalışmaların Dağılımı

ÇALIŞMALAR		PROGRAM		Toplam
		I. Öğretim	II. Öğretim	
Yeni MEB Programı ile ilgili etkinlik ve materyal örneklerinin incelenmesi	f	5	6	11
	%f	17.9	17.6	17.7
Yeni bir etkinlik tasarlama	f	5	5	10
	%f	17.9	14.7	16.1
Elle yapılan materyal ve sunumu	f	3	6	9
	%f	10.7	17.6	14.5
Powerpoint sunusu hazırlama	f	7	2	9
	%f	25.0	5.9	14.5
Temel kavramların incelenmesi	f	1	4	5
	%f	3.6	11.8	8.1
Öğretmen Yetiştirme Programının eleştirilmesi	f	2	2	4
	%f	7.1	5.9	6.5
Çalışma yaprağı oluşturma	f	3	1	4
	%f	10.7	2.9	6.5
Elle materyal tasarımı hazırlama	f	0	4	4
	%f	0.0	11.8	6.5
Kavram haritası hazırlama	f	1	1	2
	%f	3.6	2.9	3.2
Asetat oluşturma	f	1	0	1
	%f	3.6	0.0	1.6
Bulmaca hazırlama	f	0	1	1
	%f	0.0	2.9	1.6
Web sitesi hazırlama	f	0	1	1
	%f	0.0	2.9	1.6
Yeterli	f	0	1	1
	%f	0.0	2.9	1.6
Toplam	f	28	34	62
	%f	100,0	100,0	100,0

Birinci ve ikinci öğretimde okuyan öğretmen adaylarının *herhangi bir yararı olmadığını* düşündükleri çalışmalara ilişkin dağılım Tablo 4'te verilmiştir. Tablo 4 incelendiğinde, öğretmen adaylarının yaklaşık yarısının (%41.9) yapılan çalışmaların hepsinin de yararlı olduğunu düşündüğü gözlenmektedir. 14 aday (%22.6) web sitesi hazırlama çalışmasının, 7 aday (%11.3) ise temel kavramların incelenmesi çalışmasının yararlı olmadığını düşünmektedir. Birinci ve ikinci öğretimde okuyan adaylar düzeyinde Tablo 4 incelendiğinde ise, sıralamanın grubun genelinde gözlenen sıralamayla aynı olduğu görülmektedir.

Bu verilere göre öğretmen adaylarının yaklaşık yarısının çalışmaların hepsinin de yararlı olduğunu düşünmesi dersin gerekliliğini ve önemini vurgulamaktadır. Web sitesi hazırlama çalışması derste yapılan en son etkinliktir. Öğretmen adayları genelde istedikleri konuda hazır web sitelerine kolayca ulaşabildiklerinden ve hazırlamak zaman aldığından yararlı görmemiş olabilirler. Kavramları incelemek teorik bir çalışma olduğundan en sıkıcı çalışmalar arasında da yer almaktaydı. Bu nedenle yararsız olarak görmüş olabilirler. Bu etkinlikte aslında analiz düzeyinde bir çalışma planlanmıştır. Ancak öğretmen adaylarının bir çoğu bu etkinlikte kavramların tanımlarını arka arkaya vermiş, ilişkilendirmeyi az yapabilmışlerdir.

Tablo 4. Birinci ve İkinci Öğretimde Okuyan Öğretmen Adaylarının , Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersi Kapsamında Yararlı Olmadığını Düşündükleri Çalışmaların Dağılımı

ÇALIŞMALAR		PROGRAM		Toplam
		I. Öğretim	II. Öğretim	
yeterli	f	12	14	26
	%f	42.9	41.2	41.9
Web sitesi hazırlama	f	5	9	14
	%f	17.9	26.5	22.6
Temel kavramların incelenmesi	f	4	3	7
	%f	14.3	8.8	11.3
Öğretmen Yetiştirme Programının eleştirilmesi	f	3	3	6
	%f	10.7	8.8	9.7
Kavram haritası hazırlama	f	2	0	2
	%f	7.1	0.0	3.2
Bulmaca hazırlama	f	0	2	2
	%f	0.0	5.9	3.2
Elle materyal tasarısı hazırlama	f	1	1	2
	%f	3.6	2.9	3.2
Asetat oluşturma	f	0	1	1
	%f	0.0	2.9	1.6
Elle yapılan materyal ve sunumu	f	0	1	1
	%f	0.0	2.9	1.6
cevapsız	f	1	0	1
	%f	3.6	0.0	1.6
Toplam	f	28	34	62
	%f	100,0	100,0	100,0

Öğretmen adaylarının , ders kapsamında yapılmasını istedikleri başka ne tür çalışmalar olduğu sorusuna verdikleri cevapların dağılımı Tablo 5'te görülmektedir. Tablo 5 incelendiğinde, 13 (21.0) adayın ders kapsamında yaptıkları tüm çalışmalarını sunabilmeyi istediklerini; 11 (17.7) adayın yapılan çalışmalarını yeterli gördükleri ve başka çalışmalara ihtiyaç duymadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. 11 adayın (%17.7) ise yapılabilecek başka çalışmalar konusunda herhangi bir fikri bulunmamaktadır. Öğretmen adaylarının ders kapsamında yapılabilecek diğer çalışmalara ilişkin önerileri birinci ve ikinci öğretim düzeyinde incelendiğinde ise, ilk üç önerinin sıralar farklı olmakla birlikte, iki grupta da grubun geneliyle aynı olduğu gözlenmektedir. Öğretmen adayları yaptıklarını sunmanın önemini vurgulamaktadır. Aslında pek çok etkinlik ve materyallerini sunmalarına rağmen

onlara az gelmiştir. Sınıfların kalabalık olması nedeniyle kendilerine sunmaları için belirli bir süre ayrılmıştır. Ancak her bir materyal için emek ve zaman harcadıklarından bu sunular bazılarında yeterli gelmemiş olabilir. Ancak bir kısmı da yeterli görmüşlerdir. Derste çok çalışma yapıldığından bazıları da yeni yapılabileceklerle ilgili fikir yürütmemiş olabilirler. Azda olsa bazı öğretmen adayları grup çalışmaları, sınıf dışı etkinlikler vb gibi farklı değerlendirme sağlayacak çalışmalarda önermişlerdir. Grup çalışmaları performansa dayalı değerlendirme ile ilgili olarak vurgulanan etkinliklerdendir (Bushell 2006, Keppell, Au, Ma ve Chan 2006; Akay 2005, Arslan 2004) .

Tablo 5. Birinci ve İkinci Öğretimde Okuyan Öğretmen Adaylarının, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersi Kapsamında Yapılmasını Önerdikleri Çalışmaların Dağılımı

ÇALIŞMALAR		PROGRAM		Toplam
		I. Öğretim	II. Öğretim	
Yapılan tüm çalışmaların sunumu	f	5	8	13
	%f	17.9	23.5	21.0
yeterli	f	4	7	11
	%f	14.3	20.6	17.7
cevapsız	f	6	5	11
	%f	21.4	14.7	17.7
Test geliştirme, eğitim ortamlarının düzenlenmesi, yeni MEB programının derste uygulanması gibi çalışmalar	f	3	4	7
	%f	10.7	11.8	11.3
Drama/oyun	f	1	4	5
	%f	3.6	11.8	8.1
Ses kaydı/video kaydı hazırlama	f	2	2	4
	%f	7.1	5.9	6.5
Sınıf dışı etkinlikler	f	4	0	4
	%f	14.3	0.0	6.5
Grup çalışmaları düzenleme	f	0	3	3
	%f	0.0	8.8	4.8
Daha fazla materyal hazırlama	f	2	1	3
	%f	7.1	2.9	4.8
Web sitesi/powerpoint çalışmalarının sunumu	f	1	0	1
	%f	3.6	0.0	1.6
Toplam	f	28	34	62
	%f	100,0	100,0	100,0

Bütün bu veriler özetlenecek olursa öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersinin özellikle uygulama boyutunda yapılan performansa dayalı değerlendirme çalışmaları ve materyaller hangi ders olursa olsun oldukça önemlidir. Bu nedenle öğretmen yetiştirmede bu derse gereken önem verilmelidir. Ülkemizde çoğu yerde sadece elle materyal hazırlanan bir ders gibi görülmektedir. Oysa bu derste öğretmen adayları çok yönlü materyal, etkinlik ve değerlendirme çalışması gerçekleştirebilir. Bu araştırmada yapılan işlemler bu anlamda dersin işlenişi ile ilgili öneriler sunmaktadır.

Öğretim Elemanının Yaptığı Puanlamalarla Öğretmen Adaylarının Yaptıkları Puanlamalar Arasındaki Farklara İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının ve dersi veren öğretim elemanının, adayların yaptığı çalışmalara verdikleri puanlara ilişkin ortalama ve standart sapma bilgileri Tablo 6'da verilmiştir. Tablo 6 incelendiğinde, powerpoint sunusu hazırlama, web sitesi hazırlama ve elle yapılan materyal sunumu çalışmalarında, öğretmen adaylarının kendi yaptıkları çalışmalara verdikleri puanların ortalamasının dersi veren öğretim elemanının aynı öğretmen adaylarının çalışmalarına verdiği puanların ortalamasından daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Bunun nedeni uygulamalı bir ders olması, öğretmen adaylarının sürekli aktif olmaları ve materyal üretmeleri olabilir. Bu sayede öğretmen adaylarının öz güveni gelişmiştir. Bu durum öğretmen adaylarının yaptıkları çalışmaları beğendikleri ve benimsediklerinin de bir göstergesi olabilir.

Tablo 6. Öğretmen adaylarının ve Dersi Veren Öğretim Elemanının Yapılan Çalışmalara Verdikleri Puanlara İlişkin İstatistikler

Çalışma	puanlayıcı	Ortalama	Std. Sapma
Powerpoint sunusu hazırlama	Öğretim elemanı	83.95	6.08
	Öğretmen adayı	94.68	5.31
Web sitesi hazırlama	Öğretim elemanı	82.84	7.58
	Öğretmen adayı	94.98	5.51
Elle yapılan materyal ve sunumu	Öğretim elemanı	82.72	7.06
	Öğretmen adayı	97.26	4.95

Yapılan Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda, öğretmen adaylarının yaptıkları puanlamalardan elde edilen üç dağılımın da normal olmadığı (powerpoint sunumu, web sitesi hazırlama ve elle yapılan materyal ve sunumu çalışması için K-S testi sonuçları sırasıyla, $K-S_{ppt}=0.212$; $K-S_{web}=0.206$ ve $K-S_{mat}=0.241$ ve üç test için de $p<0.05$); dersi veren öğretim elemanının yaptığı puanlamalardan elde edilen üç dağılımdan ise elle yapılan materyal ve sunumu çalışmasına ilişkin puan dağılımının normal olmadığı (powerpoint sunumu, web sitesi hazırlama ve elle yapılan materyal ve sunumu çalışması için K-S testi sonuçları sırasıyla, $K-S_{ppt}=0.087$ ve $p>0.05$; $K-S_{web}=0.088$ ve $p>0.05$; ve $K-S_{mat}=0.121$ ve $p<0.05$) belirlenmiştir. 3 çalışma için öğretmen adayı ve öğretim elemanı puan ortalamaları arasında gözlenen farklılıkların manidarlığı Mann Whitney U testi yardımıyla test edilmiş ve her üç çalışma için de öğretmen adaylarının yaptıkları puanlamaların öğretim elemanının yaptığı puanlamadan daha yüksek olduğu (powerpoint sunumu, web sitesi hazırlama ve elle yapılan materyal ve sunumu çalışması için Mann Whitney U testi sonuçları sırasıyla, $U_{ppt}=344.50$; $U_{web}=335.50$; $U_{mat}=139.00$ ve tüm karşılaştırmalar için $p<0.05$) belirlenmiştir.

Benzer bir çalışma, birinci ve ikinci öğretim de okuyan öğretmen adayları düzeyinde, dersi veren öğretim elemanının yaptığı puanlamalar ve öğretmen adaylarının yaptıkları puanlamalar için de gerçekleştirilmiştir. Tablo 7’de birinci ve ikinci öğretim düzeyinde yapılan puanlamalara ilişkin ortalama ve standart sapma bilgileri verilmiştir.

Tablo 7. Birinci ve İkinci Öğretimde Okuyan Öğretmen Adaylarının ve Dersi Veren Öğretim Elemanının Yapılan Çalışmalara Verdikleri Puanlara İlişkin İstatistikler

Öğretim	Çalışma	puanlayıcı	N	Ortalama	Std. Sapma
Birinci Öğretim	Powerpoint sunusu hazırlama	Öğretim elemanı	28	81.68	6.32
		Öğretmen adayı		94.14	5.08
	Web sitesi hazırlama	Öğretim elemanı	28	79.39	8.27
		Öğretmen adayı		94.61	4.78
	Elle yapılan materyal ve sunumu	Öğretim elemanı	28	85.78	5.58
		Öğretmen adayı		96.96	4.99
İkinci Öğretim	Powerpoint sunusu hazırlama	Öğretim elemanı	33	85.88	5.23
		Öğretmen adayı		95.15	5.53
	Web sitesi hazırlama	Öğretim elemanı	33	85.76	5.57
		Öğretmen adayı		95.30	6.13
	Elle yapılan materyal ve sunumu	Öğretim elemanı	33	80.12	7.21
		Öğretmen adayı		97.51	4.98

Tablo 7 incelendiğinde, birinci ve ikinci öğretimde okuyan öğretmen adaylarının yaptıkları üç çalışma ile ilgili kendilerine verdikleri puanların ortalamasının öğretim elemanının yaptığı puanlamaların ortalamasından yüksek olduğu gözlenmektedir. Birinci öğretimde okuyan öğretmen adayları için, adayların yaptıkları puanlamalarla öğretim elemanının yaptığı puanlamalar arasındaki fark, her çalışma için ayrı ayrı olmak üzere, Mann Whitney U testi yardımıyla incelenmiş ve üç çalışma için de, ortalamalar arasında gözlenen farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (powerpoint sunumu, web sitesi hazırlama ve elle yapılan materyal ve sunumu çalışması için Mann Whitney U testi sonuçları sırasıyla, $U_{ppt}=60.00$; $U_{web}=46.50$; $U_{mat}=42.00$ ve tüm karşılaştırmalar için $p<0.05$). İkinci öğretimde okuyan öğretmen adaylarının puanları için yapılan benzer çalışma

sonucunda, üç çalışma için de, ortalamalar arasında gözlenen farklar istatistiksel olarak yine anlamlı bulunmuştur (powerpoint sunumu, web sitesi hazırlama ve elle yapılan materyal ve sunumu çalışması için Mann Whitney U testi sonuçları sırasıyla, $U_{ppt}=110.50$; $U_{web}=125.50$; $U_{mat}=26.00$ ve tüm karşılaştırmalar için $p<0.05$).

Tablo 7’de, dersi veren öğretim elemanının ikinci öğretimde okuyan öğretmen adaylarının powerpoint sunumu çalışmalarına verdiği puanların ortalamasının (85.88) birinci öğretimde okuyan öğretmen adaylarının puan ortalamasından (81.68) daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Benzer farklılık, diğer iki çalışmada da görülmektedir. Yapılan Mann Whitney testi sonucunda, powerpoint sunumu ile ilgili çalışmada birinci ve ikinci öğretimde okuyan adalara verilen puanların ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ($U_{ppt}=288.00$ ve $p>0.05$); web sitesi hazırlama ve elle yapılan materyal ve sunumu çalışmalarında ise birinci ve ikinci öğretimde okuyan öğretmen adaylarına verilen puanların ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olduğu (web sitesi hazırlama ve elle yapılan materyal ve sunumu çalışması için $U_{web}=260.00$; $U_{mat}=253.00$ ve tüm karşılaştırmalar için $p<0.05$) belirlenmiştir. İkinci öğretimde okuyan öğretmen adaylarının , üç çalışma için de, kendilerine verdikleri puanların ortalamasının birinci öğretimde okuyan öğretmen adaylarının kendileri için verdikleri puanların ortalamasından daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Yapılan Mann Whitney testi sonucunda, gözlenen bu farklılıkların üç çalışma için de anlamlı olmadığı (powerpoint sunusu hazırlama, web sitesi hazırlama ve elle yapılan materyal ve sunumu çalışması için $U_{ppt}=389.00$ $U_{web}=397.00$; $U_{mat}=380.50$ ve tüm karşılaştırmalar için $p>0.05$) belirlenmiştir. Bu veri öğretmen adaylarının gerek birinci öğretimde gerekse ikinci öğretimde benzer çalışmalar için verdikleri puanlar arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir.

Öğretmen adaylarının yaptıkları çalışmalarda güçlü ve zayıf buldukları yönleri ile ilgili düşüncelerine ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarına uygulanan öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersindeki uygulamaları değerlendirme formunun son bölümünde, genel değerlendirme yer almaktadır. Genel değerlendirmede, ilk üç bölümde yer alan Powerpoint sunusu hazırlama, web sitesi hazırlama ve elle yapılan materyal ve sunumu çalışmaları için ayrı ayrı olmak üzere, her adaydan ilgili çalışmalarda kendini güçlü ve zayıf bulduğu yönlerini yazmaları istenmiştir. Öğretmen adaylarının powerpoint sunusu oluşturma ile ilgili güçlü ve zayıf yönlerine ilişkin verdikleri cevaplar arasından seçilen bazı örneklerle aşağıda yer verilmiştir.

Ayşe: “Az ve öz bilgi kullanarak, etkili ve dikkat çekici ve motive edici bir sunum hazırladım. Renk ve animasyonları etkili bir şekilde kullandım. Öğrencilerin dersi katılmaları için alıştırma ekledim ve eğitici bir sunum hazırladım. Daha fazla alıştırma kullanabilirdim.”

Anıl: “Programa hakim olma, yaratıcılık, açık ve yalın bir dil, şekil-zemin ilişkisi, dikkat çekicilik, konuyla ilgili bilgi toplama konularında iyi olduğumu düşünüyorum. Zayıf bir yönüm olmadığını düşünüyorum.”

Sibel: “Kullandığım malzemelerin dilinin anlaşılır, açıklayıcı olması ve yine malzemelerin uygulanabilirlik düzeyi ve öğrenci düzeyine uygun oluşu yönünden güçlü. Sunuyu hazırlamada teknik bir takım gerekli bilgi ve becerilerimin eksik oluşu yönünden zayıf.”

Sevgi: “Eğlenceli ve renkli bir sunu hazırladım. Öğrencilerin seviyelerine göre olması, dikkatlerini ve motivasyonlarını arttırmaya, çalışmamın güçlü yönleridir. Tasarımlarına uygunluk açısından zayıf olduğunu düşünüyorum.”

Yukarıda verilen örnekler incelendiğinde, adayların genel olarak powerpoint sunusu hazırlamada sıkıntı yaşamadıkları, zayıf buldukları yönlerin çok fazla olmadığı, ya da zayıf buldukları yönlerinin sunu hazırlama konusundaki teknik bilgi yetersizliğinden kaynaklandığını düşündükleri gözlenmektedir. Öğretmen adaylarının web sitesi hazırlama konusunda kendilerini güçlü ve zayıf buldukları yönleriyle ilgili örneklerle aşağıda yer verilmiştir.

Ayşe: “Hazırladığım web sitesi etkili, eğitsel ve ilgi çekiciydi. İyi yazılmış, kullanışlı ve kolay çalıştırılabilir olduğuna inanıyorum. Web tasarımı ilkelerine uygundu. Değerlendirme vardı. Daha fazla öğrenci dikkati çekebilirdi.”

Anıl: “Programa hakim olma, yaratıcılık, motivasyon ve ilgiyi sağlama, tasarıma uygunluk konularında iyiyim. Zayıf yönüm olduğunu düşünmüyorum..”

Sibel: “Site içeriğinin eğitici, akılda kalıcı ve ilgiyi-motivasyonu artırıcı kaynak ve malzemelerin kullanılmasını bunların uygulanabilirliği ve hedef öğrencilerin bilgi düzeyine uygun oluşu yönlerinden güçlü. Gerekli teknik bilgi ve becerilere sahip olmayışım, bana zaman kaybettirdi.”

Sevgi: “Teknik açıdan yeterli bir web sitesi hazırladığımı düşünüyorum. Öğrencilerin ilgilerini ve motivasyonlarını arttıracak bir çalışma oldu. Pek yaratıcı bir çalışma hazırlayabildiğimi düşünmüyorum.”

Öğretmen adaylarının web sitesi hazırlama konusunda güçlü ve zayıf olduklarını düşündükleri yönler incelendiğinde, genel olarak bilgisayara hakim oldukları, ancak web sitesi hazırlamada bazı teknik sorunlar yaşadıkları gözlenmektedir. Adayların web sitesi hazırlamada zaman sorunu da yaşadıkları düşünülmektedir. Adayların elle yapılan materyal ve sunumu konusunda kendilerini güçlü ve zayıf buldukları yönleriyle ilgili örneklerle aşağıda yer verilmiştir.

Ayşe: “Materyalim, materyal hazırlama ilkelerine uygundu. Kazandırılmak istenen hedef ve davranışlara göre dayanıklı, kullanılabilir, anlaşılabilir, uygulanabilir ve dikkat çekiciydi. Geliştirilebilir değildi.”

Anıl: “Materyal tasarımı, materyal seçimi, programa uygunluk, motivasyon ve ilgiyi sağlama, öğrenenin katılımını sağlama, yaratıcılık, geliştirilebilirlik ve materyal sunmada güçlüyüm. Yaptığım materyal bazen teknik açıdan sağlam olmuyor, bozulup kırılabilir.”

Sibel: “Materyalin motivasyon ve ilgi artırıcı, içerdiği bilgiyi kalıcı bir şekilde öğrettiği- ki burada öğretmenin rehberliği önemlidir- biliniyor. Dolayısıyla öğretmen ve yaratıcılık-uygulanabilirlik yönleri açısından güçlüyüm. Sadece hazırladığım materyalin sağlamlığı, belli bir süre kullanıldıktan sonra azalacağından kullanılabilirlik- sunum kolaylığı yönlerinden zayıf olacaktır.”

Sevgi: “Materyalimin en güçlü yönlerinden biri oldukça emek sarf etmiş olmamdır. Ayrıca öğrencilerin yüksek derecede dersi katılmalarını sağlayacak bir materyaldi. Sunum becerisi açısından zayıf kaldığımı düşünüyorum. Ayrıca pek geliştirilebilecek bir materyal değildir.”

Adayların elle yapılan materyal çalışmasına ilişkin güçlü ve zayıf yönleri ile ilgili cevaplar incelendiğinde, genel olarak materyal tasarımı ilkelerine uygun materyal oluşturmaya çaba harcadıkları ve bunu da yapabildiklerini düşündükleri gözlenmektedir. Materyal tasarlamada temel sorunun ekonomiklik ve kalıcılık-sağlamlık olduğu gözlenmektedir. Öğretmen adaylarının üç farklı çalışmaya ilişkin güçlü ve zayıf yönleri ile ilgili verdikleri cevaplar, araştırmanın ilk iki sorusu için elde edilen bulguları da destekler niteliktedir. Adayların kendilerine öğretim elemanına göre daha yüksek puanlar vermeleri; elle yapılan materyal ve sunumu çalışmasını en çok keyif aldıkları çalışma olarak ifade etmeleri, materyalleri hazırlama konusunda kendilerine güvendiklerini ortaya koymaktadır.

SONUÇLAR

1. İngilizce öğretmenliği bölümü öğretmen adayları *elle yapılan materyalin sunumu* çalışmasından *en fazla keyif* aldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yarısı öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı konusundaki *temel kavramların incelenmesi çalışmasından en az keyif* aldıklarını belirtmişlerdir. Elle yapılan materyal ve sunumu çalışmasından en az keyif aldığını belirten hiçbir aday bulunmamaktadır.
2. Yeni MEB Programı ile ilgili etkinlik ve materyal örneklerinin incelenmesi ile ilgili çalışmanın, adaylara göre en yararlı çalışma olarak değerlendirildiği gözlenmektedir. Öğretmen adaylarının yaklaşık yarısı, yapılan çalışmaların hepsinin de yararlı olduğunu düşünmektedir. Öğretmen adaylarının bir kısmı (%22.6) web sitesi hazırlama çalışmasının bir kısmı (%11.3) ise temel kavramların incelenmesi çalışmasının yararlı olmadığını düşünmektedir.
3. Öğretmen adaylarının bir kısmı (21.0) ders kapsamında yaptıkları tüm çalışmalarını sunabilmeyi istediklerini; (17.7) adayın yapılan çalışmaları yeterli gördükleri ve başka çalışmalara ihtiyaç duymadıklarını ifade etmiştir. Bir kısmının (%17.7) ise yapılabilecek başka çalışmalar konusunda herhangi bir fikri bulunmamaktadır. Öğretmen adayları derste sürekli aktif oldukları ve sunum yaptıkları halde, yaptıkları her çalışmayı sunmak istemişlerdir.
4. Powerpoint sunusu hazırlama, web sitesi hazırlama ve elle yapılan materyal sunumu çalışmalarında, öğretmen adaylarının kendi yaptıkları çalışmalara verdikleri puanların ortalamasının dersi veren öğretim elemanının aynı öğretmen adaylarının çalışmalarına verdiği puanların ortalamasından daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Öğretmen adayları, sürecin de gözlemlendiği performansa dayalı değerlendirme materyalleri hazırlama konusunda kendilerini genelde güçlü hissettiklerini ancak teknik konularda ve yaratıcılık açısından sıkıntılı olduğunu belirtmiştir.

ÖNERİLER

1. Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersinde uygulamalarda süreç değerlendirmeye yönelik performansa dayalı değerlendirme çalışmaları ağırlık kazanmalıdır. Öğretmen adayları kendileri de gerek iki boyutlu, gerek üç boyutlu olarak elle ya da bilgisayar temelli ders materyalleri

oluşturmalıdır. Böylece bilişsel öğrenme yanında duyuşsal öğrenmeler ve en önemlisi beceri öğrenme artabilir.

2. Tüm derslerde bir konu ile ilgili farklı materyaller ve etkinlikler üretmek için zaman ayrılmalıdır. Materyaller ve etkinlikler bir ünite ile ilgili olarak bir araya getirilmeli ve böylece her öğretmen adayının kendi oluşumlarını bütün olarak görmeleri sağlanmalıdır (Ünite materyalleri dosyası vb). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi kapsamında, öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalara da yer verilebilir. Öğretmen adaylarının grup çalışmaları yapmalarına olanak sağlanmalıdır. Böylece zaman açısından tasarruf sağlama yanında, performans gelişimi için etkileşimleri ve sosyalleşmeleri arttırılabilir.
3. Öğretmenlerin oluşturmaları, etkinlik ve materyal hazırlama ve geliştirmeye olan inançlarını bir başka deyişle duyuşsal özelliklerini olumlu hale getirmelidir.
4. Öğretmen, öğretmen adaylarının çalışmalarını değerlendirirken sadece belli kriterleri belli zamanlarda göz önünde tutmak yerine değerlendirme sürecini daha uzun bir zamana yaymalı ve öğrencileri performanslarına, edindikleri kazanımlara göre değerlendirmelidir. Öğrenenlerin kendilerini değerlendirme fırsatı verilmelidir.
5. Süreci dikkate alan performans dayalı değerlendirme çalışmaları konusunda kılavuz kitaplar hazırlanmalı ve MEB ve Öğretmen yetiştiren kurumlara gönderilmelidir.

KAYNAKLAR

Akay, C. (2005) “Ortaöğretim İngilizce Dersinde Okuma ve Yazma Becerilerinin Kazandırılmasında Oluşturmacılık (Constructivism) Temelli Sosyal Etkileşim Modelinin Öğrenciler Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Anderson, R.S (1998). Why talk about different ways to grade? The shift from traditional assesment to alternative assesment. *New Directions For Teaching and Learning*, 74, 5-16.

Arslan, A. (2004). “Oluşturmacı (Constructivist) yaklaşıma dayalı İşbirlikli öğrenmenin İlköğretim sosyal Bilgiler Dersindeki Etkileri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bushell, G. (2006) Moderation of peer assesment in group projects. *Assesment&Evaluation in Higher Education*, 31(1), 91-108.

Heinich, R., Molenda, M., Russel, J.D., Smaldino, S.E. (2002). *Instructional Media and Technologies for Learning*, New York: Prentice-Hall Collage.

Henson, K. T. (2001). *Curriculum planning integrating multiculturalizm, constructivism and education reform*. McGraw-Hill Higher Education.

Herman, J. (2001). What are promising ways to assess student learning? *Improving America's School: A Newsletter on Issues in School Reform*, Erişim tarihi: 07 Kasım 2007 <http://www.ed.gov/pubs/IASA/newsletters/assess/pt3.html>

Keppell, M., Au, E.,Ma, A., Chan, C.. (2006). Peer learning and learning-oriented assesment in technology-enhanced environments. *Assesment&Evaluation in Higher Education*, 31(4), 453-464.

Palomba, C.; Pickerill, B.; Shivaswamy, U. (2000). Assessment Workbook. <http://web.bsu.edu/IRAA/AA/WB/contents.htm>, Erişim Tarihi: 17.10.2007).

Quenemoen, R., Thompson S.,& M. Thurlow(2003). Measuring Academic Achievement of Sudents with Significant Cognitive Disabilities: Building Understanding Of Alternate Assesment Scoring Criteria. <http://education.umn.edu/NCEO/OnlinePubs/Synthesis50.html>

Roeber, E.(2002). Setting Standarts on Alternate Assesments. NCEO Synthesis Report 42. <http://Education.umn.edu/NCEO/OnlinePubs/Synthesis42.html>

Smith, C.B. (2003). Alternative Forms of Assesment. ERIC Clearing House on Reading, English, and Communic ation, Bloomington, IN.

Türmüklü, E. (2003). Türkiye ve İngiltere'deki matematik öğretmenlerinin değerlendirme biçimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 108-118.

Tynjala, P. (1998). Traditional studying for examination versus constructivist learning tasks learning outcomes. *Studies in Higher Education*, 23, 173-190.

Yalın, H. İ. (2003). Öğretim teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Nobel Yayın-Dağıtım.

Yanpar, T. (2001). *İlköğretimde Sosyal Bilgiler Dersinde Oluşturmacı (Constructivist) Yaklaşımın Öğrenciler Üzerindeki Çok Yönlü Etkisi Üzerine Niteliksel ve Niceliksel Bir çalışma*. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi. Ereğli Eğitim Fakültesi.

Yanpar, T. (2003). “Eğitimin Teknolojik Temelleri”. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Editör: Veysel Sönmez. Ankara: Anı Yayıncılık.

Yanpar, T. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.